

Investeringsbeslissingen

Gè Backus, PV

Ruud Huime, Lian van der Linden en Aalt Dijkhuizen, LUW

Een groep van zeven varkenshouders is geïnterviewd over de wijze waarop zij **investeringsbeslissingen** nemen. Het verlagen van de kostprijs is een belangrijke strategie. De hoofddoelstelling van de varkenshouders is “de kost verdienen en plezier hebben in het werk”.

Inleiding

De wijze van besluitvorming, de aspecten die worden betrokken bij investeringsbeslissingen, en de uitgangspunten om te gaan investeren bepalen in belangrijke mate de investeringsbeslissing.

Zeven varkenshouders zijn geïnterviewd om een beeld te krijgen van het proces dat voorafgaat aan een investeringsbeslissing.

Besluitvormingsproces

Het besluitvormingsproces over investeringen ziet er uit als:

1. Probleem
2. Zoeken alternatieve oplossingen/mogelijkheden
3. Voorlopige keuze investering
4. Uitwerken investeringsplan
5. Definitieve keuze investering
6. Evaluatie

De varkenshouders zorgen ervoor dat ze bij elke stap, die in het proces voorafgaande aan een investering wordt gezet, de doelstellingen niet uit het oog verliezen. Niet alle stappen worden even uitgebreid gezet. De grootte van de investering en de beschikbaarheid van eigen middelen hebben een belangrijke invloed op het aantal fasen en de duur van het besluitvormingsproces.

Het zoeken naar alternatieve oplossingen neemt de meeste tijd in beslag. Vaak gaat het bij investeren over het afwegen van technische aspecten. Bij het kopen van gebouwen of bedrijven moet meestal langer worden gezocht naar een geschikte mogelijkheid.

De voorlopige keuze wordt vooral gebaseerd

op technische aspecten. Tijdens deze stap wordt het meeste gebruik gemaakt van informatie. Opvallend was dat de tijd die tussen de voorlopige en de definitieve keuze zit, kort is. De definitieve keuze wordt hoofdzakelijk gebaseerd op economische aspecten.

Een evaluatie per investering wordt nagenoeg niet uitgevoerd.

Doelstelling

Alle ondervraagde varkenshouders hebben duidelijke doelstellingen die ze nastreven. Er bestaat een duidelijke hoofddoelstelling en meerdere subdoelstellingen die de hoofddoelstelling ondersteunen. Het doel van de ondervraagde varkenshouders kan verwoord worden als: “de kost verdienen en plezier hebben in het werk”, waarbij het ondernemen zijn als uitdaging wordt gezien. Ook het handhaven van het bedrijf wordt als hoofddoelstelling genoemd.

Strategie

Vier strategieën worden onderscheiden, waarmee deze varkenshouders hun doelstellingen proberen te bereiken:

1. Kostprijs-strategieën: technische resultaten verbeteren
2. Inkomens-strategieën: optimaliseren financiële structuur
3. Opbrengst-strategieën: kwaliteitsverbetering
4. Sociale strategieën: opvolging, vrije tijd, onafhankelijkheid

Kostprijsverlaging is een belangrijk uitgangspunt voor varkenshouders om te investeren. Doelstellingen die worden nagestreefd om tot verlaging van de kostprijs te komen, zijn: verbeteren

van technische resultaten, groei van het bedrijf, en het streven naar een gesloten bedrijf. Het verdiende geld binnen het bedrijf houden en niet naar de belasting brengen is een belangrijke doelstelling. Belasting werd echter niet gezien als uitgangspunt om over te gaan tot investeren.

De financiële structuur wordt vaak als randvoorwaarde gezien om te gaan investeren. Twee varkenshouders benaderden het echter van de andere kant: "De bank krijgt de mogelijkheid om mee te doen, anders gaan we naar een andere bank". De varkenshouders zorgen ervoor dat de positie van hun eigen vermogen niet in gevaar komt.

Opbrengstverhoging wordt nagestreefd door betere looplijnen, automatisering van dagelijkse handelingen, en een goede hokuitrusting.

De strategie die is opgebouwd uit sociale en persoonlijke doelstellingen bleek bij veel investeringen een rol te spelen. De leeftijd van de varkenshouder en de mate waarin het bedrijf is uitgebouwd spelen vaak een rol bij een investeringsbeslissing.

Groei van het bedrijf wordt door verschillende varkenshouders gezien als mogelijkheid om meer vrije tijd te hebben. Wanneer er meer mensen op het bedrijf werken kan flexibeler worden omgegaan met de arbeidsverdeling en kan makkelijker vrij worden genomen.

Bovendien streven de geïnterviewde boeren naar onafhankelijkheid.

Ook arbeidsverlichting wordt genoemd als reden om te gaan investeren.

Wat betreft aanpassingen op het gebied van milieu zijn alle varkenshouders zeer afwachtend. Als redenen hiervoor werden genoemd: voortdurende veranderingen, onduidelijkheid over hoe het moet, het juiste systeem moet zich nog aandienen. Sommigen zorgen ervoor dat er gemakkelijk kan worden ingespeeld op nieuwe wetten wanneer ze een investering doen. Eén varkenshouder vertelt al pijpleidingen in de muren te hebben aangelegd bij de bouw van een nieuwe stal, zodat deze meteen aangesloten kunnen worden, wanneer de mest gespoeld moet gaan worden.

Doorrekenen van plannen

Aan de varkenshouders is de vraag voorgelegd in hoeverre ze plannen om te investeren uitwerken. Hoe gedetailleerd wordt een investeringsplan doorgerekend en welke termijn wordt daarbij in acht genomen?

Twee van de zeven varkenshouders maakten het plan hoofdzakelijk in het hoofd en zetten slechts globaal zaken op papier (globale berekening van de investeringsbegroting). Dit komt vooral voor bij boeren die voor de financiële middelen niet of nauwelijks naar de bank hoeven. De andere vijf varkenshouders maakten een kostprijsberekening. Eerst wordt hiervoor de investeringsbegroting gedetailleerd op papier uitgewerkt. Hierna wordt gekeken of de kosten opgebracht kunnen worden. Er wordt dus een saldobegroting gemaakt.

Eén van de zeven varkenshouders maakte ook altijd een uitgebreide rendementsbegroting en liquiditeitsbegroting. Hiervoor heeft hij een speciaal computerprogramma.

Extern advies

Over het algemeen werd gesteld dat advies inwinnen goed is, maar: "Je moet altijd zelf de beslissing nemen". Vaak is het ook zo dat bepaalde mensen alleen goed geïnformeerd zijn vanuit hun eigen doelstelling.

Ten behoeve van het uitwerken van investeringsplannen bestaat er veel meer verschil in de geraadpleegde informatiebronnen. Er worden offertes aangevraagd bij verschillende bedrijven. Ingeschakelde adviseurs waren: de voorlichting, S.E.V., en de accountant of boekhouder.

Nagenoeg alle varkenshouders gaan pas naar de bank als het plan definitief is en er geld nodig is.

De meesten hebben met maar één persoon of soms enkele adviseurs een vertrouwensrelatie. "Ik probeer steeds dezelfde persoon aan te houden, die kent het bedrijf". De varkenshouders benaderen die personen om uitgebreid hun plannen te bespreken. ►

Slot

Uit de interviews naar de wijze waarop investeringsbeslissingen worden genomen bleek, dat alle ondervraagde varkenshouders dit op hun eigen manier deden. Er is geen sprake van één strategie. Wel hielden ze alle zeven rekening met de effecten op de kostprijs. Momenteel wordt door het Proefstation voor de Varkenshouderij en de Landbouwnivèrsiteit gewerkt aan een computermodel waarin de effecten voor het varkensbedrijf van verschillende investeringsstrategieën kunnen worden berekend.

Hierbij wordt ook rekening gehouden met de risico-instelling en de financiële positie van de varkenshouder. De resultaten van dit onderzoek zullen de komende periode in dit periodiek worden gepubliceerd. ■